

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. et Mgr. Bc. Petra Jíříka a soudců Mgr. Heleny Nutilové a JUDr. Michala Hájka, Ph.D., ve věci

žalobce: **J. V.**
bytem
zastoupeného Mgr. Ondřejem Trnkou, LL.M., advokátem
sídlem nám. Přemysla Otakara II. 123/36, 370 01 České Budějovice

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
se sídlem Masarykova 427/31, 60200 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2021 č. j. 25548/21/5100-41453-711335

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a dosavadní průběh soudního řízení

1. Žalobce nabyt bytovou jednotku v rodinném domě a následně podal opožděné daňové přiznání, ve kterém neuplatnil osvobození od daně dle § 7 zákonného opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí (dále jen „zákonné opatření“), a to na základě

Shoda s prvopisem: J. M.

výkladu Generálního finančního ředitelství. Správce daně v souladu s daňovým přiznáním dne 31. 1. 2019 vyměřil daň ve výši 104 348 Kč platebním výměrem č. j. 206017/19/2201-70461-305533, kterou žalobce uhradil. V rozsudku ze dne 24. 6. 2020, č. j. 4 Afs 89/2020-44, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že osvobození dle uvedeného ustanovení se vztahuje i na bytové jednotky v rodinných domech a v návaznosti na to žalobce dne 27. 8. 2020 podal dodatečné daňové přiznání, ve kterém osvobození dle uvedeného ustanovení uplatnil. Správce daně vydal dne 31. 8. 2020 dodatečný platební výměr č. j. 1948335/20/2201-70461-305533, jímž žalobci vyhověl a daň byla snížena na -104 348 Kč; přeplatek byl žalobci vrácen. Dne 21. 10. 2020 podal žalobce žádost o úrok z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění do 31. 12. 2020 (dále jen „daňový řád“), což správce daně hodnotil jako námitku dle § 159 téhož zákona a rozhodnutím ze dne 26. 11. 2020, č. j. 2211064/20/2201-70461-305533, ji zamítl. Odvolání žalobce bylo žalobou napadeným rozhodnutím zamítnuto a rozhodnutí správce daně potvrzeno.

2. Žalobce se bránil žalobou u zdejšího soudu, který rozhodl rozsudkem ze dne 19. 10. 2022, č. j. 51 Af 19/2021-74, a rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud dospěl k závěru, že to byl správce daně, kdo zapříčil vznik přeplatku, když nevezal v úvahu osvobození od daně, které se na žalobce mělo vztahovat, tudíž žalobci úrok dle § 254 odst. 1 daňového řádu náleží.
3. Ke kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 25. 7. 2024, č. j. 3 Afs 303/2022-43, rozsudek zdejšího soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení (dále také jako „zrušující rozsudek“). Nejvyšší správní soud dospěl v bodě 28 k závěru, že *„žalobce si daň sám vyměřil a odvedl, aniž by výklad § 7 zákonného opatření jakkoli zpochybňoval, přičemž výklad tohoto ustanovení v rozhodné době nelze označit za natolik jednoznačný, aby jeho správná aplikace byla v každém případě dostatečně zjevná ve smyslu rozsudku č. j. 5 Afs 27/2017 - 45. První podmínka pro vznik nároku na úrok z neoprávněného jednání správce daně (viz výše) tedy nebyla naplněna, neboť platební výměr ze dne 31. 1. 2019 nebyl změněn v důsledku pochybení (tj. zaviněním) správce daně.“* Žalobce ani žalovaný se poté již zdejšímu soudu nevyjádřili.

II. Stručný obsah žaloby a vyjádření žalovaného k žalobě

4. Žalobce namítá nezákonnost rozhodnutí daňových orgánů, neboť spočívají na nesprávném hmotněprávním posouzení věci. Žalobce má za to, že správce daně vyměřil daň v rozporu s § 7 zákonného opatření. Žalobce podal dodatečné daňové přiznání, čímž dosáhl vrácení zaplacené daně. Následně požádal o úrok z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 daňového řádu, ale tento nárok byl zamítnut s tím, že původní platební výměr nebyl formálně zrušen jako nezákonný. Žalobce argumentuje, že úrok mu náleží, protože správce daně nesprávně stanovil daň na základě chybného výkladu práva, tím bylo porušeno žalobcovo ústavní právo na vlastnictví, neboť mu byly finanční prostředky neoprávněně zadržovány po dobu téměř dvou let.
5. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 21. 10. 2021 navrhl podanou žalobu jako nedůvodnou zamítnout. Nosná myšlenka jinak podrobného vyjádření žalovaného spočívala na tom, že žalobci nevznikl nárok na úrok z neoprávněného jednání správce daně dle § 254 daňového řádu, protože správce daně postupoval při vyměření daně v souladu s údaji, které žalobce uvedl ve svém daňovém přiznání. Osvobození od daně žalobce v původním daňovém přiznání neuplatnil, a tudíž platební výměr nemohl být nezákonný. I když pozdější judikatura Nejvyššího správního soudu stanovila, že osvobození se vztahuje i na bytové

jednotky v rodinných domech, žalobce se osvobození domáhal až následně v dodatečném daňovém přiznání. Proto podle žalovaného postupoval správce daně v souladu se zákonem a žalobci nevznikl nárok na jím požadovaný úrok.

III. Posouzení věci krajským soudem

6. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní ve znění pozdějších předpisů, (dále jen s. ř. s.). Krajský soud dále vycházel ze zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu, jehož závěry je vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Po zrušení původního rozsudku zdejšího soudu v této věci soud rozhodl bez jednání, neboť účastníci soudu již nesdělili (oproti minulému projednání), že by nařízení jednání požadovali (§ 51 s. ř. s.).
7. Žaloba není důvodná.
8. Dle § 254 odst. 1 daňového řádu platí, že *dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok z částky, která byla daňovým subjektem ubrazena na základě tohoto rozhodnutí nebo v souvislosti s tímto rozhodnutím, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady. Tento úrok nevzniká v případě peněžitého plnění v rámci dělené správy.*
9. Nejvyšší správní soud základní otázku tohoto řízení, zda žalobci náleží úrok z neoprávněného jednání správce daně ve smyslu citovaného ustanovení, již zodpověděl. Krajský soud proto může pouze ve stručnosti zopakovat to, k čemu Nejvyšší správní soud dospěl.
10. Pro vznik nároku na úrok z neoprávněného jednání správce daně musí být kumulativně splněny dvě podmínky, a to 1) existence rozhodnutí o stanovení daně, které bylo zrušeno, změněno či prohlášeno za nicotné (z důvodu jeho nezákonnosti nebo nesprávného úředního postupu), a 2) úhrada peněžitých částek na základě tohoto rozhodnutí či v souvislosti s ním. Tyto podmínky v této věci nejsou splněny.
11. Žalobce podal daňové přiznání na základě vlastní úvahy, z vlastní vůle neuplatnil osvobození dle § 7 zákonného opatření a žalovaný na základě takto podaného daňového přiznání daň vyměřil. Po změně judikatury žalobce podal dodatečné přiznání k dani z nabytí nemovitých věcí, osvobození uplatnil a správce daně mu vyhověl. Správce daně vydal dodatečný platební výměr a uhrazenou daň vrátil. Měl-li žalobce na samém počátku opačný názor co se otázky osvobození od daně týče, mohl postupovat jinak. Jeho vlastní postup nelze klást k tíži správci daně.
12. Jak poté Nejvyšší správní soud v bodech 27 a 28 zrušujícího rozsudku uzavřel, *„žalobce se sám rozhodl postupovat dle výkladu zákonného opatření publikovaného Generálním finančním ředitelstvím. Měl-li názor odlišný, bylo pouze na něm, jakou míru rizika v souvislosti s ochranou svých práv v daňovém řízení podstoupí. Jestliže se však rozhodl nepodstoupit žádné riziko, ale naopak přiznal a zaplatil daň v souladu s oficiálním (nikoli však obecně závazným) výkladem právního předpisu, pak sice eliminoval riziko případného úroku z prodlení, avšak na druhou stranu mu tento postup žádné právo na finanční kompenzaci v podobě úroku z neoprávněného jednání správce daně nezakládá. Takový požadavek jde zcela nad rámec zákonné úpravy.*

Shoda s prvopisem: J. M.

Přiměřeně lze v tomto ohledu poukázat na judikaturu týkající se situace, kdy daňový subjekt „preventivně“ ubradí daň před datem splatnosti, protože rozporuje výsledek vyměřovacího řízení odvoláním. V těchto případech kasační soud standardně rozhoduje, že pokud se daňový subjekt z vlastního rozhodnutí/procesní strategie rozhodne zaslat/ponechat finanční prostředky na svém osobním daňovém účtu, nelze to přičítat k tíži správce daně, a nevzniká zde proto daňovému subjektu nárok na úroky dle § 254 daňového řádu. Není totiž naplněn ani základní účel uvedeného kompenzačního mechanismu, dle kterého uvedené ustanovení pokrývá „škody daňovému subjektu za neoprávněné jednání správce daně a nabrzení ‘ceny peněz’, s nimiž daňový subjekt nemohl disponovat“ (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2022, č. j. 9 AfS 124/2022-41, ze dne 28. 7. 2022, č. j. 1 AfS 47/2022-40, či ze dne 25. 3. 2021, č. j. 7 AfS 354/2019-25). (...) lze tedy uzavřít, že ačkoli obecně „konkludentní“ stanovení a vyměření daně samo o sobě nevylučuje následnou možnost přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně daňovému subjektu, v nyní posuzované věci pro takový postup nebyly naplněny podmínky. Žalobce si daň sám vyměřil a odvedl, aniž by výklad § 7 zákonného opatření jakkoli zpochybňoval, přičemž výklad tohoto ustanovení v rozhodné době nelze označit za natolik jednoznačný, aby jeho správná aplikace byla v každém případě dostatečně zjevná ve smyslu rozsudku č. j. 5 AfS 27/2017 - 45. První podmínka pro vznik nároku na úrok z neoprávněného jednání správce daně (viz výše) tedy nebyla naplněna, neboť platební výměr ze dne 31. 1. 2019 nebyl změněn v důsledku pochybení (tj. zaviněním) správce daně.“

13. Vzhledem k tomu, že z uvedených důvodů nejsou předpoklady § 254 odst. 1 daňového řádu splněny, žalovaný při svém postupu nepochybil a žalobci právo na úrok z neoprávněného jednání správce daně nesvědčí.

IV. Závěr a náklady řízení

14. Na základě shora uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
15. O náhradě nákladů řízení rozhodl krajský soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. Žalobce neměl v řízení úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o procesně úspěšného žalovaného, v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením před soudem vznikly nezbytné náklady důvodně vynaložené nad rámec běžné úřední činnosti, a to jak v případě řízení před zdejším soudem, tak v řízení před Nejvyšším správním soudem (§ 60 odst. 7 s. ř. s.). Z toho důvodu mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

České Budějovice 26. listopadu 2024

Mgr. et Mgr. Bc. Petr Jiřík v. r.
předseda senátu

